

nan alimman kohdan elokuussa. Kertomusvuoden päättyessä näiltä tileiltä oli nostettu 394 milj. markkaa eli 162 miljoonaa vähemmän kuin vuotta aikaisemmin.

Suomen Pankin luotonannon eri lajien kuukautisia vaihteluita valaisevat seuraavan asetelman lukusarjat.

Suomen Pankin kotimainen luotonanto vuonna 1947.

Kuukauden lopussa	Valtion vekselit milj. mk	Muut vekselit milj. mk	Hypo- teekki- lainat milj. mk	Kassa- kreditiivit milj. mk	Redis- konttauk- set milj. mk	Muut luotot luotto- laitoksille milj. mk	Yhteensä milj. mk
1946							
Joulukuu	17,920	7,499	63	556	2,458	913	29,409
1947							
Tammikuu	18,000	7,816	24	639	967	6	27,452
Helmikuu	16,950	8,418	24	698	2,473	135	28,698
Maaliskuu	19,300	9,110	24	659	1,352	135	30,580
Huhtikuu	20,300	10,253	24	465	997	134	32,173
Toukokuu	17,500	11,064	24	596	2,258	9	31,451
Kesäkuu	18,400	11,280	24	541	1,909	9	32,163
Heinäkuu	19,700	11,217	24	396	687	9	32,033
Elokuu	21,000	11,200	24	280	730	8	33,242
Syyskuu	20,800	11,087	24	479	466	3	32,859
Lokakuu	21,350	11,563	24	385	369	7	33,698
Marraskuu	18,800	12,288	24	552	2,537	6	34,207
Joulukuu	18,500	12,482	24	394	3,496	—	34,896

Suomen Pankin suoraan talouselämälle annetuista luotoista on yleensä valtaosa tulut vientiteollisuuden hyväksi, kun sen sijaan kotimarkkinateollisuus ja kauppa yms. ovat jääneet vähemmälle osalle. Tässä suhteessa tapahtunutta kehitystä valaisee seuraava asetelma, joka prosenttiluvuin osoi-

taa, kuinka suuri osa pankin talouselämälle myöntämistä luotoista vuosina 1942—1947 tuli minkin ryhmän osalle. Erityisesti on havaittava, että kotimarkkinateollisuuden ja kaupan saama luotto on lisääntynyt voimakkaammin kuin vientiteollisuuden, joka kuitenkin edelleen on ensimmäisellä sijalla.

	^{31/12} 1942	^{31/12} 1943	^{31/12} 1944	^{31/12} 1945	^{31/12} 1946	^{31/12} 1947
	%	%	%	%	%	%
Vientiteollisuus	73.76	63.35	61.19	67.72	61.47	56.58
Kotimarkkinateollisuus	22.07	29.20	20.06	30.52	30.76	33.99
Kauppaliikkeet	4.02	7.37	0.02	1.49	6.75	8.76
Muut	0.15	0.08	18.73	0.27	1.02	0.67

Korkomäärät.

Rahamarkkinain jatkuva kiristyminen on pakosta johtanut yleisen korkokannan nousuun ja samalla myös Suomen Pankin soveltamien korkomäärien korottamiseen. Kesäkuun 6 päivänä alin diskonttokorko, joka aina joulukuusta 1934 oli ollut 4 %, nostettiin 4½ %:iin. Tätä korkoa sovellettiin

puhtaisiin tavaravekseleihin, joiden maksupäivään ei ollut kolmea kuukautta pitempää aikaa, kun sen sijaan muiden vekseliin korko siitä alkaen oli 5½ %, mitä korkomäärää sovellettiin myös hypoteekkilainoihin, kun taas kassakreditiiviluotoista veloitettiin 5 %. Kun liikepankit ym. luottolaitokset olivat syksyllä tehneet päätöksen sekä otto- että antolainauksessa sovelta-

miensa korkomäärien nostamisesta, päättivät Eduskunnan pankkivaltuusmiehet toistamiseen korottaa Suomen Pankin korkomäärää joulukuun 15 päivästä alkaen. Siitä lukien puhtaista tavaravekseleistä veloitettiin 5¼ %, muista vekseleistä samaten kuin hypoteekkiluotoista 6¼ % ja kassakreditiiviluotoista 5¾ %.

sen viikon aikana 16,565 miljoonaa, mutta alkoi sitten kasvaa viikko viikolta. Vuoden huippu, 29,979 milj. markkaa, saavutettiin joulukuun 23 päivänä, mutta vuoden viimeisellä viikolla setelistö jälleen supistui, pääasiallisesti uutta setelinvaihtoa koskevien huhujen johdosta, painuen 25,162 miljoonaa vuoden viimeisenä päivänä. Setelistö oli silloin 6,929 milj. markkaa eli 38 % suurempi kuin vuotta aikaisemmin.

Setelistö.

Liikkeessä oleva setelistö, joka setelinvaihdon johdosta supistui syksyllä 1945 ja varsinkin sitä seuraavan vuodenvaihteen aikana, on sen jälkeen jälleen nopeasti kasvanut. Kertomusvuoden alkaessa se oli 18,233 milj. markkaa supistuen, tavallisuuden mukaan, tammikuun kolmen ensimmäi-

Setelinanto-oikeus ja sen käyttö.

Samalla kun setelistö, lisääntyi myös niiden varojen määrä, joita vastaan Suomen Pankki ohjesääntönsä mukaisesti on oikeutettu antamaan seteleitä. Tätä kehitystä valaisee seuraava asetelma:

	^{31/12} 1946 milj. mk	^{31/3} 1947 milj. mk	^{30/6} 1947 milj. mk	^{30/9} 1947 milj. mk	^{31/12} 1947 milj. mk
Kultakassa	2.4	2.5	2.5	2.5	2.5
Ulkomaiset kirjeenvaihtajat	1,914.6	3,116.4	1,157.1	775.8	620.5
Ulkomaiset vekselit	174.9	344.9	361.0	317.9	311.9
Ulkomaan setelit ja korkoliput	14.2	8.6	11.9	27.3	31.2
Kotimaiset vekselit	28,789.5	29,897.1	31,598.4	32,355.9	34,477.9
Yhteensä 30,895.6		33,369.5	33,130.9	33,479.4	35,444.0

Setelinantoon oikeuttavien varojen kokonaisuus lisääntyi voimakkaasti ensimmäisen ja viimeisen vuosineljänneksen aikana, lisääntyen koko kertomusvuoden aikana kaikkiaan 4,548 milj. markkaa eli n. 15 % vastaten 6,862 miljoonaa ja 29 % edellisenä vuonna. Lisäys johtui pääasiallisesti vekselisalkun paisumisesta. Samaan suuntaan vaikutti myös ulkomaisten vekseliin lisääntyminen, kun sitä vastoin ulkomaisten kirjeenvaihtajien tilin supistuminen vaikutti päinvastaiseen suuntaan. Kultakassa on koko vuoden ollut aivan mitätön ja vailla merkitystä setelinkatteena.

Setelinkate on ollut runsas verrattuna vaadittaessa maksettavien sitoumusten kokonaisuutensa. Kertomusvuoden alkaessa suhde oli 108.6 % ja on vuoden varrella yleensä ollut hiukan runsaampi, suurimmillaan ollessaan, marraskuun 15 päivänä, kate oli 116.3 % puheena olevista sitoumuksista. Vuoden viimeisenä päivänä se jälleen oli vähän pienempi, 113.2 %, siis kuitenkin

runsaampi kuin vuotta aikaisemmin. — Tuntuu runsaampi setelinkate oli verrattuna liikkeessä olevien setelien määrään. Kertomusvuoden alkaessa tämä suhdeluku oli 169.5 %, nousi tammikuussa 176.9 %:iin, mutta aleni sitten setelistön kasvaessa vähitellen ja oli vuoden viimeisenä päivänä 140.9 %.

Myös käyttämätön setelinanto-oikeus oli koko kertomusvuoden ajan runsas. Kertomusvuoden alkaessa se oli 4,245 milj. markkaa, mutta nousi vähitellen saavuttaen vuoden huipun, 6,506 miljoonaa, marraskuun 15 päivänä aletaksensa jälleen jonkin verran vuoden loppuviikkoina. Kun se vuoden viimeisenä päivänä oli 5,926 milj. markkaa, vuoden aikana tapahtunut lisäys oli 1,681 miljoonaa vastaten lähes 40 %. — Verrattuna setelinanto-oikeuteen ja vaadittaessa maksettavien sitoumusten määrään käyttämätön setelinanto-oikeus vuoden alkaessa oli melkoisen runsas, nimittäin 13.0 ja 14.9 %, ja vuoden varrella tämä runsaus vähitellen

lisääntyi saavuttaen marraskuun puolivälissä huipun, 18.4 ja 22.5 %, mutta laskien taas jonkin verran vuoden viimeiseen päivään mennessä. Käyttämätön setelinanto-oikeus oli silloin 15.9 % koko setelinanto-oikeudesta ja 18.9 % vaadittaessa maksettavista sitoumuksista, so. edelleen melkoista runsaampi kuin kertomusvuoden alkaessa.

Täsmällisen kuvan Suomen Pankin koko setelinanto-oikeudesta, sen osista ja sen käyttämisestä saa seuraavasta asetelmasta, joka valaisee näitä seikkoja vuosien 1946 ja 1947 päättyessä:

	^{31/12} 1946 milj. mk	^{31/12} 1947 milj. mk
<i>Setelinanto-oikeus:</i>		
Kultakassa ja ulkomaiset valuutat	1,917.0	623.0
Lain 13/12 1939 mukaan	28,978.6	34,821.0
Ohjesäännön 6 §:n mukaan	1,800.0	1,800.0
Setelinanto-oikeus	32,695.6	37,244.0
<i>Käytetty määrä:</i>		
Liikkeessä olevat setelit	18,232.8	25,161.5
Muut vaadittaessa maksettavat sitoumukset..	9,816.4	5,623.1
Myönnettyistä kassakreditiiveistä nostamatta oleva määrä	401.2	533.8
Käytetty setelinanto-oikeus	28,450.4	31,318.4
Setelinantoreservi	4,245.2	5,925.6
Käytetty määrä ja reservi	32,695.6	37,244.0

Pankin suhde valtioon.

Valtion lainanotto Suomen Pankista liikkui kertomusvuonna samalla tasolla kuin edellisellä vuonna vaihdellen viikosta viikkoon sen mukaan, miten valtion kassoihin kulloinkin kertyi tuloja ja lainavaroja verrattuna samanaikaisten maksujen määrään. Kertomusvuoden alkaessa keskuspankkiin diskontattujen valtionvekselien määrä oli 17,920 milj. markkaa. Helmikuussa tämä määrä painui 16,500 miljoonaan, kun valtio sai eräitä ulkomaisia luottoja, mutta

sitten valtio taas lisäsi diskonttaustaan. Vuoden huippu, 21,850 miljoonaa, saavutettiin lokakuussa, mutta joulukuun puolivälissä diskonttausten määrä jälleen oli painunut 16,700 miljoonaan noustakseen kuitenkin vuoden viimeisenä päivänä 18,500 milj. markkaan. Tämä määrä oli 580 miljoonaa suurempi kuin vuotta aikaisemmin. Toiselta puolen valtion panon ja ottotilillä enimmäkseen oli muutama sata miljoonaa markkaa, marraskuun lopussa jopa 873 miljoonaa; valtio oli tosin muutaman kerran ylittänyt tämän tilinsä, mutta ylitykset olivat lyhytaikaiset ja vähäisemmät kuin edellisinä vuosina. Kertomusvuoden alkaessa valtion panon ja ottotilillä oli varoja 598 milj. markkaa, sen viimeisenä päivänä vain 114 miljoonaa, joten se oli vähentynyt noin viidennekseen. Jos nämä määrät vähennetään valtion vekselivelasta Suomen Pankille, havaitaan, että valtion nettovelka keskuspankille kertomusvuoden alkaessa oli 17,322 milj. markkaa ja sen päättyessä 18,386 miljoonaa, joten lisäys oli 1,064 milj. markkaa eli runsaasti 6 %.

Suomen Pankin obligaatiotalouteen sisältyi viime vuonna, niinkuin aikaisemminkin, jonkin verran valtion papereita, mutta tätä ei ole katsottava sanan varsinaisessa mielessä luotonannoksi valtiolle, vaan kysymys on erästä pankin varojen sijoituksesta. Kertomusvuoden alkaessa pankin hallussa oli valtion obligaatioita 316 milj. markan arvosta; sen päättyessä tämä arvo oli alennunut 280 miljoonaan.

Ulkomaiset selvitystilitt.

Ulkomaisilta selvitystileiltä viejille ynnä muille suoritettujen määrät nousivat kertomusvuonna korkeammalle kuin minään aikaisempina vuosina. Tämä johtui osaksi hintatason noususta, mutta oli toisaalta seurausta ulkomaisen tavaravaihdon huomattavasta vilkastumisesta. Puheena olevien suoritusten kokonaismäärä nousi vuonna 1947 kaikkiaan 14,037 milj. markkaan oltuaan edellisellä vuonna 8,658 miljoonaa. Erityisen runsaasti käytettiin selvitystilejä kaupankäynnissä Neuvostoliiton, Tanskan, Norjan ja Sveitsin kanssa. — Eräiden maiden kanssa solmittujen kauppasopimusten yhteydessä tehtiin uusia maksusopimuksia, toisia maksusopimuksia laajennettiin.

Selvitystileiltä kertomusvuonna ja vertailun vuoksi vuonna 1946 suoritettujen maksujen jakaantumista eri maiden kesken valaisee seuraava asetelma.

	1946 milj. mk	1947 milj. mk
Belgia	14	—
Bulgaria	0	6
Italia	1	—
Jugoslavia	—	7
Norja	460	923
Puola	0	1,345
Romania	7	19
Saksa, Itäinen	—	16
Saksa, Läntinen	—	142
S. N. T. Liitto	5,031	7,274
Sveitsi	186	503
Tanska	2,952	3,694
Turkki	7	108
Yhteensä	8,658	14,037

Lisäksi suoritettiin palautustileiltä 46 milj. markkaa, kun vastaava määrä edellisellä vuonna oli 195 miljoonaa.

Selvitystilien loppusaldo oli 2,270 milj. markan velka vastaten 7,414 miljoonan velkaa vuotta aikaisemmin. Varsinaiset kaupalliset selvitystilitt sitä vastoin päättyivät, niinkuin aikaisemmin on mainittu, 757 milj. markan saatavasaldoon kertomusvuoden päättyessä, kun niiden nettosaldo vuotta aikaisemmin oli osoittanut 1,426 miljoonan velkaa.

Remburssit.

Kertomusvuonna remburssien käyttö vilkastui entisestään ulkomaisen kaupan lisääntyessä, niin että remburssiliike rahamäärältään oli suurempi kuin koskaan aikaisemmin. Syynä remburssien yleiseen käyttöön olivat maailmanmarkkinoilla edelleen vallitseva epävarmuus, myyjien epäily valuuttavaikyksissa kamppailevien vieraiden maiden suorituskäytön ja pelko, että Suomen valuuttakurssit muuttuisivat tai että uusi setelinvaihto olisi tulossa. Näistä syistä remburssien avaaminen vuoden loppupuolella yltyi.

Tuontiremburseja avattiin viime vuonna kaikkiaan 5,141 määrältään 14,989 milj. markkaa vastaten 4,547 remburssia ja 8,819 miljoonaa vuonna 1946. Kertomusvuoden

päättyessä avoinna olevien remburssien arvo, siihen luettuina eräät vieläkin jäätyneinä olevat remburssinkatteet, oli 2,546 milj. markkaa vastaten 2,604 miljoonaa vuotta aikaisemmin.

Myös vientiremburseja käytettiin kertomusvuonna entistä enemmän. Niitä avattiin 371 määrältään 4,845 milj. markkaa vastaten 271 remburssia ja vain 914 miljoonaa edellisellä vuonna. Vuoden vaihteessa avoinna olevien vientiremburssien arvo oli 347 milj. markkaa vastaten 145 miljoonaa vuotta aikaisemmin.

Pankin tilinpäätös.

Edellä on käsitelty tärkeimpiä pankin tiliaseman eriä ja valaistu niissä kertomusvuoden aikana tapahtuneita muutoksia. Sen lisäksi on syytä tutustua pankin omaisuus- ja tulostaseeseen kokonaisuudessaan.

O m a i s u u s t a s e.

Suomen Pankin omaisuustaseeseen tärkeimmät erät kertomusvuoden samaten kuin lähinnä edellisen vuoden päättyessä näkyvät alla olevasta asetelmasta, joka siten antaa yleiskuvan vuoden aikana tapahtuneista muutoksista:

	^{31/12} 1946 milj. mk	^{31/12} 1947 milj. mk
<i>V a r a t:</i>		
Kultakassa	2.4	2.5
Ulkomaiset valuutat ..	1,914.6	620.5
Ulkomaiset vekselit	174.9	311.9
Ulkomaanrahan määräiset setelit ja korkoliput	14.2	31.2
Diskonttatut vekselit ...	26,331.4	30,982.3
Rediskonttatut vekselit..	2,458.0	3,495.6
Hypoteekkilainat	63.6	23.6
Kassakreditiivit	555.9	394.4
Suomen rahan määräiset obligaatiot	256.8	216.6
Ulkomaanrahan määräiset obligaatiot	203.1	166.0
Osakkeet	0.0	—
Pankkikiinteistöt ja kalusto	32.0	—
Eri tilitt	1,479.6	1,260.2
Yhteensä	33,486.5	37,504.8

Velat:	31/12 1946 milj. mk	31/12 1947 milj. mk
Liikkeessä olevat setelit	18,232.8	25,161.5
Valtion pano- ja ottotili	598.3	113.7
Muiden pano- ja ottotilit	1,480.9	2,883.9
Postivekselit	134.2	166.0
Ulkomaiset tilinpitäjät..	185.1	136.1
Ulkomaiset selvitystitit..	7,413.8	2,269.5
Eri tilit	4.1	53.9
Järjestelytilit	2,551.8	3,308.3
Kasvaneet korot	70.4	125.0
Kantarahasto	1,250.0	1,250.0
Vararahasto	1,290.9	1,433.1
Pankkikiinteistöjen ja kaluston arvo	32.0	—
Pankin voitto	242.2	603.8
Yhteensä	33,486.5	37,504.8

Varojen puolella on, sen lisäksi mitä edellä on esitetty, syytä huomata obligaatiosalkussa tapahtuneet muutokset. Kertomusvuoden aikana ei keskuspankki ole ostanut uusia obligaatioita, mutta toiselta puolen on arvontojen johdosta lunastettu osa pankin omistamista obligatioista. Tämän johdosta suomenmarkkamääräisten obligatioiden kirjattu arvo aleni 40 milj. markkaa ja ulkomaanrahan määräisten arvo 37 miljoonaa. Siten koko obligaatiosalkun arvo aleni 77 milj. markkaa vastaten noin 17 %.

Edelleen on pantava merkille, että nimike „pankkikiinteistöt ja kalusto” on poistettu omaisuustaseesta. Kun velkapuolella on esiintynyt täsmälleen samansuuruinen erä „pankkikiinteistöjen ja kaluston arvo” ja tämäkin on poistettu, ei tämä kaksinkertainen poisto ole aiheuttanut mitään muutosta pankin asemassa.

Velkapuolella olevista nimikkeistä on aikaisemmin käsiteltyjen lisäksi syytä todeta

Tulot:	1946 mk	1947 mk
Korot kotimaisesta lainausliikkeestä	251,890,649: 80	517,474,093: 90
Korot ulkomaisilta kirjeenvaihtajilta	1,271,377: 40	2,686,665: 60
Korot obligatioista	39,079,873: 35	36,556,515: —
Sekalaiset tulot	5,709,400: —	10,586,300: —
Agiovoitto	1,906,992: 30	58,677,724: 15
Provisiot	58,744,861: 20	152,664,802: 75
Yhteensä	358,603,154: 05	778,646,101: 40

pano- ja ottotileillä samaten kuin pankin omissa varoissa tapahtuneet muutokset. Valtion pano- ja ottotili supistui melkoisesti, niinkuin edellä on mainittu. Sitä vastoin muiden pano- ja ottotileillä olevien varojen määrä nousi lähes kaksinkertaiseksi, 1,481 milj. markasta 2,884 miljoonaa. Niinkuin tavallisesti, tämä tili vaihteli voimakkaasti vuoden varrella. Pienimmillään eli 322 miljoonaa se oli helmikuun 8 päivänä, suurimmillaan vuoden viimeisenä päivänä, ensi sijassa seurauksena yleisön piiriin levinneestä huhusta, että uusi setelinvaihto oli tulossa.

Pankin omat varat lisääntyivät ohjesäännön edellyttämällä tavalla. Kantarahasto pysyi muuttumattomana, mutta vararahastoon siirrettiin voittovaroja kaikkiaan 142 milj. markkaa. Vuoden 1946 nettovoitosta siirrettiin näet puolet eli tasaluvuin 121 milj. markkaa vararahastoon sekä sen lisäksi eduskunnan päätöksen nojalla se osa toista puoliskoa, joka ylitti valtion tuloarvion merkityn erän, so. 21 milj. markkaa. Kertomusvuoden päättyessä Suomen Pankin näkyvien omien varojen määrä, nettovoittoa lukuun ottamatta, siten nousi 2,683 milj. markkaan. — Lisäksi on huomattava, että järjestelytilit, jotka kertomusvuonna kasvoivat 756 miljoonaa nousten sen päättyessä 3,308 milj. markkaan ja jotka käsittävät erilaisia varauksia, todellisuudessa ovat pankin omiin varoihin verrattavissa.

Tulostase.

Suomen Pankin voitto- ja tappiotili vuodelta 1947 verrattuna edellisen vuoden vastaavaan tiliin näkyy seuraavasta asetelmasta.

Menot:

	1946 mk	1947 mk
Palkat ja palkkiot	54,637,583: 80	84,180,691: 50
Eläkkeet ja avustukset	1,856,290: —	5,448,508: —
Pankkivaltuusmiesten palkkiot ja kulut	274,170: —	352,515: —
Haarakonttorien valvojien palkkiot	253,604: —	253,866: —
Setelien painatus	16,019,253: —	51,025,093: —
Kulut	17,392,708: 70	21,372,855: 90
Poistot	23,700,770: 55	7,984,070: 50
Kaluston tiliarvon alennus	2,282,904: 50	4,179,856: —
Pankin voitto	242,185,869: 50	603,848,645: 50
Yhteensä	358,603,154: 05	778,646,101: 40

Suomen Pankin kokonaistulot kirjattiin runsaasti kaksi kertaa niin suuriksi kuin edellisenä vuonna ja samalla suuremmiksi kuin minään aikaisempaan vuonna, mikä tietenkin lähinnä kuvastaa inflaation kehitystä. Tulojen nousu johtuu ensisijaisesti kotimaisesta lainausliikkeestä saatujen korkojen lisääntymisestä 251.9 milj. markasta vuonna 1946 517.5 miljoonaa vuonna 1947. Näiden tulojen voimakas nousu aiheutuu kolmesta tekijästä: lainausliikkeen laajenemisesta, korkokannan noususta sekä siitä, että varausten tilille tehtiin suhteellisesti pienempi siirto kuin edellisenä vuonna. Kokonaistulojen lisääntymiseen vaikuttivat voimakkaasti myös agiotilin nousu 1.9 miljoonasta 58.7 miljoonaa markkaan ja provisiotulojen nousu 58.7 miljoonasta 152.7 miljoonaa. Edellinen johtui valuuttakaupasta, jälkimmäinen ennen kaikkea rembursiliikkeen vilkastumisesta. Nousua osoittavat myös sekalaiset tulot, joista eräät osingot ovat pääosana, sekä korot ulkomaisilta kirjeenvaihtajilta. Ainoa tulotili, joka väheni, oli obligatioista saatu korko, mikä väheneminen oli luonnollinen tulos obligaatiosalkun kutistumisesta.

Myös pankin menot ovat melkein läpeensä kasvaneet, niinkuin inflaation vallitessa on väistämätöntä. Palkkausmenojen huomattava nousu 54.6 miljoonasta 84.2 milj. markkaan eli 54 % johtui, paitsi juuri mainitusta syystä, osaksi liikkeen vilkastumisen aiheuttamasta henkilökunnan lisäämisestä, osaksi palkkojen korotuksista. Setelien painatus on vaatinut runsaasti kolme kertaa niin suuret kustannukset kuin edellisenä vuonna. Syynä tähän ovat setelistön paisuminen ja setelien kestämisen huononeminen. — Varsinaisten menojen kokonaissumma nousi 162.6 milj. markkaan oltuaan vuonna 1946 90.4 miljoonaa. Lisäys oli siten 72.2 milj. markkaa vastaten melkein 80 %.

Varsinaisten menojen ohella voitto- ja tappiotilillä esiintyvät poistot ja arvonalennukset olivat kertomusvuonna tuntuvasti pienemmät kuin edellisinä vuosina. Poistoja tehtiin näet vain eräiden korjaustöiden osalta, yhteensä 8.0 milj. markkaa, kun vastaava poisto vuonna 1946 oli 23.7 miljoonaa. Kaluston tiliarvon alennus, määrältään 4.2 milj. markkaa vastaten 2.3 miljoonaa edellisenä vuonna, johtui siitä, että vanhan tavan mukaan poistettiin uushankintojen arvo kokonaisuudessaan.

Pankin nettovoitto oli, niinkuin äskeisestä asetelmasta näkyy, tasaluvuin 603.8 milj. markkaa ja siten tuntuvasti suurempi kuin aikaisemmin. Verrattuna sodanedellisiin aikoihin, jolloin pankin nettovoitto yleensä oli vähän toistasataa miljoonaa, ja katsoen rahan arvon alenemiseen, viime vuodelta kirjattu voitto oli pikemmin pieni kuin suuri.

Nettovoiton viimeaikaista kehitystä valaisee seuraava lukusarja.

Vuonna 1942	..	231.0	milj. markkaa
„ 1943	..	232.2	„ „
„ 1944	..	222.1	„ „
„ 1945	..	236.8	„ „
„ 1946	..	242.2	„ „
„ 1947	..	603,848,645: 50	markkaa.

Puolet vuoden nettovoitosta, so. mk 301,924,322: 75, on ohjesäännön mukaan siirrettävä pankin vararahastoon. Kuluvan vuoden ensimmäisessä tilailmoituksessa vararahasto esiintyykin 1,735.0 milj. markan suuruisena. Nettovoiton toisesta puolesta on 300.0 miljoonaa otettu huomioon valtion vuoden 1948 tuloarviossa. Jäljelle jäävä erä, 1.9 milj. markkaa, on siirretty käyttämättömien voittovarojen tilille.

Pankkivaltuusmiehet ehdottavat, että nämä voittovarot, määrältään 1,924,322 markkaa 75 penniä, siirretäisiin pankin vararahastoon.

Pankkivaltuusmiesten käsittelemiä asioita.

Tilintarkastus.

Vuoden 1946 valtiopäivillä valitut tilintarkastajat, kunnallisneuvos Aleksanteri Fränti, maanviljelijä Kaapro Huittinen, varatuomari Hanno Kunnas, maanviljelijä August Kuusisto ja kunnallisneuvos Kaapro Moilanen, toimittivat viime vuoden helmikuun 17 ja 20 päivän välisenä aikana pankin vuoden 1946 tilintarkastuksen. Tilintarkastajain lausunnon mukaisesti ja pankin ohjesäännön tätä koskevain säännösten nojalla pankkivaltuusmiehet myönsivät johtokunnalle vastuuvapauden pankin hallinnosta vuodelta 1946.

Lainausliikkeen ja valuuttakaupan tarkastus.

Pankkivaltuusmiehet ovat vuoden aikana toimittaneet johtosääntönsä määräämän pankin lainausliikkeen ja muiden sijoitusten sekä valuuttakaupan tarkastuksen seuraavina aikoina: helmikuun 7, huhtikuun 25, kesäkuun 5, elokuun 28, lokakuun 24 ja joulukuun 13 päivänä.

Inventtaukset ja haarakonttorien tarkastus.

a) Pääkonttorissa.

Johtosääntönsä 6 §:n mukaisesti pankkivaltuusmiehet ovat toimittaneet pääkonttorin kassojen, kassaholvien ja rahastojen sekä laina- ja vakuuskirjain ynnä panttien ja talletusten inventtauksen. Inventtauksessa ei havaittu aihetta muistutuksiin.

b) Haarakonttoreissa.

Pankkivaltuusmiehet ovat valvoneet, että konttorien valvojat ovat inventoineet haarakonttorien käsikassat ja holvit kerran kuukaudessa sekä vekselit, velkakirjat ja pantit vähintään kolmasti vuodessa.

c) Asioimistoissa.

Niinikään pankkivaltuusmiehet ovat valvoneet, että pankin asioimistoja hoitavien

liikepankkien valvojat ovat sopimuksenmukaisesti inventoineet asioimistojen kassavarat kerran kuukaudessa.

Sitäpaitsi on vuoden kuluessa tarkastettu kaikki haarakonttorit.

Pankkivaltuusmiesten valvonnan alaiset rahastot.

Pankkivaltuusmiehet ovat hyväksyneet Längmanin ja Rosenbergin rahastojen sekä Elis Holmin hätäapurahaston tilit vuodelta 1946 ja lähettäneet jäljennökset tileistä pankkivaliokunnalle.

Eduskunnan kirjelmässään kesäkuun 20 päivältä 1944 antaman määräyksen mukaisesti tuli pankkivaltuusmiesten vuonna 1947 kokoontuvalle eduskunnalle tehdä ehdotus niiden korkovarojen jakamisesta, jotka silloin olivat käytettävissä Längmanin testamenttirahastossa Litt. B. Apurahojen oltua haettavina saapui pankkivaltuusmiehille 39 anomusta, minkä jälkeen pankkivaltuusmiehet pankkivaliokunnalle lähettämässään ehdotuksessa esittivät, että jakoa varten käytettävissä olleista 253,441 markasta 15 pennistä jaettaisiin 253,000 markkaa lähemmin luetelluille yhdistyksille, laitoksille ja seuroille. Sen jälkeen kun eduskunta, pankkivaliokunnan ehdotuksesta, oli tehnyt sanottujen korkovarojen jakamisesta päätöksensä sekä ilmoittanut siitä pankkivaltuusmiehille, suoritettiin apurahojen jako.

Suomen Pankin soveltamien korkojen korottaminen.

Suomen Pankin soveltamia korkoja, jotka joulukuun 3 päivästä 1934 saakka olivat olleet 4—5 %, korotettiin kertomusvuoden kuluessa kahdesti. Ensimmäisen ehdotuksen korkojen korottamisesta johtokunta teki maaliskuussa. Ehdotuksensa perusteluissa johtokunta huomautti, että rahamarkkinoiden kiristytessä liikepankit olivat vähitellen

korottaneet antolainauskorkojansa ja näin ollen niiden ja Suomen Pankin soveltamien korkojen välinen marginaali oli suurentunut. Tästä oli seurauksena, että liikepankit rediskontatessaan vekseleitään Suomen Pankissa saivat kohtuuttoman suuren edun. Tasapuolisen kilpailun kannalta ei liioin ollut paikallaan, että ne liikkeet, jotka ovat Suomen Pankin asiakkaita, voivat hoitaa luottonsa tuntuvasti pienemmällä korkorasitukseksi kuin liikepankkien asiakkaat. Näistä syistä johtokunta katsoi asianmukaiseksi, että Suomen Pankin soveltamia diskonttokorkoja sekä kassakreditivi- ja hypoteekkilainojen korkoja korotettaisiin $\frac{1}{2}$ % eli siis $4\frac{1}{2}$ — $5\frac{1}{2}$ %:iin, minkä korotuksen tarkoituksena ei ollut aiheuttaa yleistä korkokannan nousua, vaan ainoastaan kaventaa Suomen Pankin ja liikepankkien soveltamien korkokantojen välistä eroa.

Pankkivaltuusmiehet hyväksyivät esityksen kesäkuun 5 päivänä pitämässään kokouksessa. Tähän kokoukseen johtokunta oli lähettänyt aikaisempaa ehdotustaan täydentävän kirjelmän, jossa lisäksi esitettiin päätettäväksi, että rediskontattaessa rahalaitosten vekseleitä sovelletaan samaa korkoa, jolla vekselit on aikoinaan diskontattu, kuitenkin vähintään Suomen Pankin asiakkailtaan ottamaa diskonttokorkoa. Myös tämän esityksen pankkivaltuusmiehet hyväksyivät.

Joulukuussa johtokunta teki uuden ehdotuksen Suomen Pankin soveltamien korkojen korottamisesta, koska liikepankit rahamarkkinoiden edelleen kiristytessä olivat jälleen korottaneet antolainauskorkojaan. Tällä kerralla johtokunta ehdotti korotuksen $\frac{3}{4}$ %:ksi, mikä oli sama kuin liikepankkien antolainauskorkojen korotusprosentti. Kokouksessaan joulukuun 13 päivänä pankkivaltuusmiehet hyväksyivät esityksen vahvistaen Suomen Pankin soveltamat korot joulukuun 15 päivästä lukien $5\frac{1}{4}$ — $6\frac{1}{4}$ %:ksi.

Ehdotus Suomen Pankin ohjesäännön 4, 6, 21 ja 30 §:n muuttamisesta.

Toukokuun 29 päivänä lähettämässään kirjelmässä johtokunta teki pankkivaltuusmiehille esityksen Suomen Pankin ohjesäännön 4, 6, 21 ja 30 §:n muuttamisesta. Pankkivaltuusmiehet käsitelivät esitystä ensimmäisen kerran kesäkuun 5 päivänä pi-

tämässään kokouksessa, jolloin mitään päätöstä ei vielä tehty, vaan asia jätettiin edelleen valmisteltavaksi. Uudelleen otettiin kysymys esille lokakuun 24 päivänä pidetyssä kokouksessa, mihin mennessä johtokunta oli osittain muuttanut aikaisempaa ehdotustaan ohjesäännön 6 §:n osalta.

Ohjesäännön 4 §:ään sisältyvät määräykset pankin kanta- ja vararahastoista. Sanottua pykälää muutettiin viimeksi joulukuun 22 päivänä 1938 annetulla lailla, jolloin kantarahasto korotettiin 1,000 milj. markasta 1,250 milj. markan määräiseksi. Vuonna 1939 oli pankin vararahasto tasaluvuin 470 milj. markkaa, ja on sitä vuosittain kartutettu niin, että se viime vuoden toukokuussa oli tasaluvuin 1,412 milj. markkaa. Kun lisäksi otetaan huomioon pankin aseman vahvistamiseksi vuosittain tehdyt varaukset, olivat pankin omat varat viime toukokuussa yhteensä noin 5,682 milj. markkaa eli 3.3 kertaa niin suuret kuin vuonna 1939. Markan arvon alenemisen johdosta on pankin omaisuus kuitenkin suuresti supistunut, ja olisi se lisättävä noin kaksinkertaiseksi ennenkuin saavutettaisiin vuoden 1939 taso. Kun on todennäköistä, että ennen pitkää on siirryttävä uuteen nykyistä suurempaan rahayksikköön ja Suomen Pankin omaisuuden kutistuminen tällöin taseeseen sisältyvien numeroiden vastaavasti pienetessä tulee silmiinpistävästi esille, johtokunta katsoi asianmukaiseksi, että pankin kantarahastoa jo tässä vaiheessa huomattavasti korotettaisiin käytämällä siihen pankin aseman vahvistamiseksi koottuja varoja. Johtokunta ilmoitti tulleen asiaa harkittuaan siihen tulokseen, että kantarahasto olisi korotettava 5 miljardin markan määräiseksi ja ohjesäännön 4 §:ää niin ollen muutettava vastaavasti.

Kun talvisodan alkaessa valtion rahame-not äkkiä kohosivat ennakolta aavistamattomaan määrään, oli silloin pakko väljentää Suomen Pankin setelinannon katemääräyksiä siten, että myös valtion vekselit voivat olla liikkeessä olevien setelien ensisijaisena katteena. Tämä muutos tuli voimaan joulukuun 13 päivänä 1939 annetulla lailla Suomen Pankin ohjesäännön 6 §:n väliaikaisesta muuttamisesta. Siitä saakka on valtio voinut saada luottoa Suomen Pankista tarpeen mukaan rajattomasti. Kun sodan päättymisestä nyt on kulunut jo

kolme vuotta ja niin ollen on syytä olettaa, että valtion talouden hoidossa voidaan noudattaa suurempaa säännönmukaisuutta kuin viime vuosina, johtokunta katsoi saavutun ajankohtaan, jolloin on syytä palauttaa valtion raha-asioiden hoito säännölliselle kannalle siinä suhteessa, että ns. setelirahoitus lopetetaan. Tämä tapahtuisi siten, että valtion vekselivelalle Suomen Pankista vahvistettaisiin yläraja. Tutkittuaan valtion vekselivelan vaihteluita Suomen Pankissa sekä huomioonottaen eräät seikat, jotka lähiaikoina aiheuttavat valtion lisääntyvää luotontarvetta Suomen Pankista, johtokunta katsoi, että sanotuksi ylärajaksi olisi vahvistettava 28 miljardia markkaa.

Valtiolle myönnettävän luoton lisäksi Suomen Pankki diskonttaa yksityisten asiakkaitensa vekseleitä ja hankkii liikepankeille kassavaroja rediskonttaamalla niiden vekseleitä. Voimassa olevat säännökset eivät aseta tässä suhteessa mitään rajoituksia, vaan luoton myöntäminen riippuu pankin johtokunnan harkinnasta. Palaaminen säännölliselle sotaa edeltäneelle kannalle edellyttää kuitenkin, että myös mainitunlaisen luoton myöntämiselle vahvistetaan yläraja, ja johtokunta ehdotti siksi 18 miljardia markkaa.

Koko toissijaiseen katteeseen perustuva setelinannon kontingentti nousisi näin ollen 46 miljardiin markkaan, ja johtokunta ehdotti ohjesäännön 6 §:ää muutettavaksi sen mukaisesti. Koska kuitenkin voi sattua odottamattomia seikkoja, joiden seurauksena saattaa olla valtion tai pankkien ja Suomen Pankin yksityisten asiakkaiden yllätyksellinen luotontarve Suomen Pankista, johtokunta lisäksi ehdotti mainittuun ohjesäännön pykälään sellaista lisäystä, että Tasavallan presidentillä olisi oikeus pankkivaltuusmiesten esityksestä lisätä toissijaiseen katteeseen perustuvaa setelinannon kontingenttia määrääjäksi 3 miljardilla markalla, joten se nousisi 49 miljardiin markkaan. Tämän lisäyksen katteena voisi olla joko osaksi tai kokonaan myös valtion vekseleitä.

Myös ohjesäännön 21 §:ään, jossa luetaan pankin viran- ja toimenhaltijat, johtokunta ehdotti tehtäväksi eräitä muutoksia. Sen jälkeen kun sanottua pykälää viimeksi joulukuun 3 päivänä 1943 annetulla lailla oli muutettu, on pankin sisäistä organi-

saatiota ollut muutettava, jotta pankki pystyisi riittävän joustavasti huolehtimaan monipuolistuneista ja lisääntyneistä tehtävistään. Näiden uudistusten yhteydessä oli todettu tarpeelliseksi, että pankkiin perustettaisiin eräitä uusia vakinaisia toimia, joista osa kuitenkin on sellaisia, että niiden perustaminen ohjesäännön 21 §:n nykyisin sallimissa puitteissa ei ole mahdollista. Tämän johdosta johtokunta ehdotti sanottua pykälää täydennettäväksi siten, että pankkiin voitaisiin perustaa vakinaiset toisen sihteerin, taloudenhoitajan ja arkistonhoitajan toimet sekä vakinaisia toimia autonkuljettajia, asentajia, lämmittäjiä, talonmiehiä ja vartijoita varten. Samalla johtokunta ehdotti, että pykälästä poistettaisiin setelipainon tarkastajan toimi, joka tarpeettomana jo useat vuodet on ollut täytämättä.

Pankin ohjesäännön 30 §:ssä sen nykyisessä muodossa määrätään, että kunnes pankin kanta- ja vararahastot ovat yhteensä nousseet 3 miljardiin markkaan, on pankin vuosivoitosta ainakin puolet käytettävä vararahaston kartuttamiseen. Sen jälkeen on vähintään kolmannes vuosivoitosta siirrettävä vararahastoon. Jos kantarahaosto tehdyn ehdotuksen mukaan korotetaan 5 miljardin markan määräiseksi, on asianmukaista muuttaa myös sanottua määräystä. Tämän johdosta johtokunta ehdotti, että kanta- ja vararahastojen yhteismäärä, jonka saavuttamiseen saakka pankin vuosivoitosta ainakin puolet on käytettävä vararahaston kartuttamiseen, vahvistettaisiin 10 miljardiksi markaksi ja että mainittua ohjesäännön pykälää muutettaisiin tämän mukaisesti.

Kokouksessaan lokakuun 24 päivänä pankkivaltuusmiehet päättivät hyväksyä edellä esitetyt johtokunnan ehdotukset sekä pyytää valtioneuvostoa ryhtymään toimenpiteisiin niiden mukaisen lakiesityksen antamiseksi eduskunnalle.

Valtiolle Kansainvälisen Valuuttarahaston ja Kansainvälisen Jälleenrakennuspankin jäsenoikeuksista johtuvien velvoitusten suorittamiseen myönnettävän luoton korkovapaus.

Suomen tultua hyväksytyksi Kansainvälisen Valuuttarahaston ja Kansainvälisen Jälleenrakennuspankin jäseneksi on valtion

suoritettava Kansainvälisen Valuuttarahaston jäsenmaksusta Suomen rahana maksettava määrä, noin 5 miljardia markkaa, Valuuttarahastolle Suomen Pankissa avattavalle markkatilille. Valtion on niinkään maksettava Kansainvälisen Jälleenrakennuspankin osakkeista 18 % eli Suomen rahana noin 1 miljardi markkaa sanotulle pankille samoin Suomen Pankissa avattavalle markkatilille. Tämän johdosta pankkivaltuusmiehet lokakuun 24 päivänä pitämässään kokouksessa johtokunnan ehdotuksesta päättivät, että mikäli Suomen Pankki myöntää valtiolle luottoa mainittujen, Kansainväliselle Valuuttarahastolle ja Kansainväliselle Jälleenrakennuspankille avattavien tilien vastineeksi, sanottu luotto järjestetään korottomaksi niin kauaksi aikaa ja siltä osalta kuin tileillä on varoja käytämättä.

Dollarilainan ottaminen puuvillanhankintoja varten.

Huhtikuussa pitämässään kokouksessa pankkivaltuusmiehet hyväksyivät johtokunnan esityksen siitä, että Suomen Pankki ottaisi Amerikasta kahdenmiljoonan dollarin suuruisen lainan, jonka sikäläinen Export-Import Bank oli suostunut myöntämään Suomelle puuvillanhankintoja varten. Laina suoritetaan takaisin viidentoista kuukauden kuluessa vekselien hyväksymispäivistä lukien ja maksetaan siitä korkoa 2 1/2 % vuodessa. Suomalaiset tuojat tekevät ostonsa suoraan Yhdysvaltain viejiltä sopimuksilla, jotka on solmittava yhden vuoden kuluessa luottosopimuksen allekirjoittamispäivästä, huhtikuun 2 päivästä 1947, lukien. Koska Suomen Pankki ei katsonut voivansa ottaa sanottua lainaa, ilman että valtio sitoutui vastaamaan sille lainan korosta ja sen hoidosta aiheutuvista kustannuksista sekä mahdollisesta kurssitappiosta, valtioneuvosto päätti, että valtio ottaa vastatakseen niistä.

Asioimiston perustaminen Loimaan kauppalaan.

Marraskuussa johtokunta teki pankkivaltuusmiehille esityksen, että Suomen Pankki perustaisi asioimiston Loimaan kauppalaan, jossa vilkasliikkeisessä asutuskeskuksessa rahaliike oli viime aikoina siinä määrin laajentunut, että Suomen Pankin asioimis-

ton avaaminen paikkakunnalle oli osoittautunut tarpeelliseksi. Asioimiston toiminnan johtokunta ehdotti järjestettäväksi siten, että se sijoitettaisiin Loimaan Säästöpankin yhteyteen ja sen hoidettavaksi mainitun säästöpankin kanssa tehtävän sopimuksen mukaisesti vuotuista korvausta vastaan. Pankkivaltuusmiehet hyväksyivät johtokunnan esityksen vahvistaen samalla asioimiston tehtäviä ja hoitamistapaa koskevat määräykset. Asioimiston tehtävät käsittävät vaihtokassan pitämisen sekä Suomen Pankin asettamien postilähetysvekselien ja valtion pano- ja ottotililtä maksettaviksi asetettujen shekkien lunastamisen. Asioimisto aloitti toimintansa tammikuun 2 päivänä 1948.

Palkkauksen ja eläkkeiden korottaminen sekä ylimääräisten toimihenkilöiden palkkaus.

Yleisen hintain nousun ja siitä johtuvan elinkustannusten kallistumisen johdosta johtokunta teki huhtikuussa pankkivaltuusmiehille esityksen pankin toimenhaltijain palkkauksen parantamisesta kertomusvuoden alusta lukien. Yhdenmukaisesti niiden periaatteiden kanssa, joita oli noudatettu valtion viran- ja toimenhaltijain palkkausta korotettaessa, johtokunta ehdotti pankin toimenhaltijain palkkauksen parantamisen järjestettäväksi korottamalla peruspalkkoja ja jättämällä kalliinajanlisät pois käytännöstä. Korotusten määrät johtokunta niinkään ehdotti laskettaviksi suunnilleen samojen periaatteiden mukaisesti, joita oli noudatettu valtion viran- ja toimenhaltijain uusia peruspalkkoja vahvistettaessa. Koska Suomen Pankissa, kuten valtionkin virastoissa ja laitoksissa, palkan korotukset keskikorkeissa ja ylemmissä palkkaryhmissä olivat viime vuosina jääneet suhteellisesti paljon pienemmiksi kuin alemmissä palkkaryhmissä, katsottiin tämän epäkohdan poistaminen nyt välttämättömäksi ja sen johdosta korotusprosentit yhdenmukaisesti valtion soveltamien korotusprosenttien kanssa ehdotettiin ensinmainituissa suuremmiksi kuin viimeksimainituissa. Ehdotettujen uusien peruspalkkojen yhteismäärä oli noin 47.3 milj. markkaa vuodessa eli 10.5 milj. markkaa suurempi kuin entiset peruspalkat ja kalliinajanlisät yhteensä.

Peruspalkkojen korottamisen ohella johtokunnan esitys sisälsi ehdotuksen toimenhaltijoille maksettavien ikälisien uudelleen järjestämisestä yhdenmukaisesti valtion viran- ja toimenhaltijoille suoritettavien ikälisien kanssa sekä ehdotuksen perhelisien korottamisesta. Niinpä johtokunta ehdotti, että Suomen Pankin toimenhaltijoille maksettavia ikälisiä korotettaisiin, kuten valtion viran- ja toimenhaltijainkin ikälisiä, samassa suhteessa kuin peruspalkkojakin oli ehdotettu korotettaviksi sekä että ikälisiä myönnettäisiin kolmivuotiskausittain, kuten valtionkin viroissa ja toimissa on laita. Mitä tulee siihen aikaan, jonka toimenhaltija sotatilan aikana on ollut sotapalveluksessa, johtokunta ehdotti, että se otettaisiin Suomen Pankissa huomioon ikälisiä laskettaessa samassa määrin kuin sanottu aika on määrätty otettavaksi huomioon ikälisiä laskettaessa valtion viroissa ja toimissa. Pankin toimenhaltijoille maksettavat perhelisät johtokunta ehdotti korotettaviksi 6,000 markasta 9,600 markkaan vuodessa kutakin asianomaisen elätettävänä olevaa seitsemäätoista vuotta nuorempaa lasta kohden.

Kokouksessaan huhtikuun 25 päivänä pankkivaltuusmiehet hyväksyivät johtokunnan edellä esitetyt ehdotukset sekä päättivät, että korotetut peruspalkat, ikälisät ja perhelisät suoritetaan taannehtivasti kertomusvuoden alusta lukien.

Peruspalkkojen korottamisesta tuli olemaan seurauksena, että pankin eläkesäännön eläkkeiden suuruutta koskeviin määräyksiin oli sovellettava uusia korotettuja peruspalkkoja, mikä merkitsi peruspalkkojen korottamisen jälkeen myönnettävien eläkkeiden nousemista samassa suhteessa kuin peruspalkkoja oli korotettu. Tämä edellytti kuitenkin, että pankin ohjesäännön 24 §:n 1 kohdassa ja eläkesäännön 5 §:n 1 kohdassa olevia määräyksiä eläkkeen korkeimmasta määrästä, joka oli 70,000 markkaa vuodessa, oli muutettava. Valtion viran tai toimen haltijan oikeudesta eläkkeeseen annettuun lakiin oli vastaava muutos tehty huhtikuun 30 päivänä 1947 annetulla lailla korottamalla valtion myöntämän eläkkeen korkein määrä 180,000 markaksi vuodessa. Koska aina on noudatettu sitä periaatetta, että Suomen Pankin myöntämä korkein eläke on saman suuruisen voimassa olevassa valtion viran tai toimen

haltijain eläkelaisissa säädetyn korkeimman eläkkeen kanssa, johtokunta ehdotti ohjesäännön 24 §:n 1 kohtaa muutettavaksi siten, että siinä ei lainkaan markkamääräisesti mainittaisi eläkkeen korkeinta määrää, vaan että siihen otettaisiin ainoastaan se rajoitus, että Suomen Pankin myöntämä korkein eläke saa olla enintään sanotussa eläkelaisissa säädetyn korkeimman eläkkeen määräinen. Mainitusta sanamuodosta on se etu, että valtion viran tai toimen haltijain eläkelaisissa säädetyn korkeimman eläkemäärän muuttuessa ei sanottuun pankin ohjesäännön pykälään tarvitse joka kerta tehdä muutosta. Pankkivaltuusmiehet hyväksyivät ehdotuksen ja pyysivät valtioneuvostoa antamaan eduskunnan hyväksyttäväksi esityksen laiksi Suomen Pankin joulukuun 21 päivänä 1925 annetun ohjesäännön 24 §:n 1 kohdan, sellaisena kuin se on maaliskuun 5 päivänä 1943 annetussa laissa, muuttamisesta tämän mukaisesti. Eduskunta hyväksyi lakiesityksen kesäkuun 30 päivänä, minkä jälkeen pankkivaltuusmiehet tekivät eläkesäännön 5 §:n 1 kohtaan vastaavan muutoksen.

Ennen eläkesäännön 5 §:n 1 kohdan muuttamista myönnettyjen eläkkeiden eli ns. vanhojen peruseläkkeiden korottamisen johtokunta niinkään ehdotti järjestettäväksi noudattaen samoja periaatteita, joiden mukaan valtion varoista ennen eläkelain muuttamista myönnettyjen eläkkeiden korottaminen huhtikuun 30 päivänä 1947 annetulla lailla ja toukokuun 19 päivänä 1947 annetulla asetuksella oli järjestetty. Kokouksessaan syyskuun 4 päivänä pankkivaltuusmiehet hyväksyivät johtokunnan ehdotuksen sekä myönsivät ns. vanhojen peruseläkkeiden ja -avustusten korottamiseen kertomusvuoden alusta lukien vuosittain käytettäväksi enintään 3,250,000 markan suuruisen määrärahan. Tämä merkitsi jo myönnettyjen eläkkeiden ja avustusten korottamista saman suuruisiksi kuin ne vastaavat eläkkeet ja avustukset, jotka myönnetään eläkesäännön 5 §:n 1 kohdan muutoksen tultua voimaan, ja käytettiin eläkkeiden suuruutta määrättäessä korotuksen perusteena samasta tai vastaavasta virasta tai toimesta, josta eläke oli myönnetty, vuoden 1947 alusta lähtien maksettavaa peruspalkkaa sekä avustusten korotuksen perusteena vastaavasta toimesta samana ajan-kohtana maksettua pohjapalkkiota.

Kun valtion viran- ja toimenhaltijain palkkausta tunnetuista syistä joulukuun 4 päivänä vahvistetulla lailla jälleen korotettiin, johtokunta teki pankkivaltuusmiehille esityksen, että myös Suomen Pankin toimenhaltijain palkkausta parannettaisiin korottamalla peruspalkkoja samoja periaatteita noudattaen, joiden mukaan valtion viran- ja toimenhaltijain uudet peruspalkat oli vahvistettu. Ehdotetut korotukset olivat korkeimmassa palkkaryhmässä 18.5 % ja suurenvat alemmissa palkkaryhmissä suhteellisesti ollen alimmassa ryhmässä 31.4 %. Yhteensä ne merkitsivät noin 12.5 milj. markan suuruisia palkkausmenojen lisäystä vuodessa. Niinkään johtokunta ehdotti, että pankin toimenhaltijoille maksettavat ikälisät ja kalliinpaikanlisät korotettaisiin samalla tavalla kuin valtion viran- ja toimenhaltijain ikä- ja kalliinpaikanlisät oli korotettu, so. ikälisät samassa suhteessa kuin peruspalkkojakin oli ehdotettu korotettaviksi ja kalliinpaikanlisät kaksinkertaisiksi. Perhelisät johtokunta sen sijaan ehdotti pysytettäväksi ennallaan, koska ne jo aikaisemmin oli vahvistettu saman määräisiksi, miksi valtion maksamat perhelisät nyt oli korotettu. Kaikki mainitut korotukset johtokunta ehdotti maksettaviksi taannehtivasti kertomusvuoden loka-kuun 1 päivästä lukien. Vielä johtokunta ehdotti, että pankin toimenhaltijain peruspalkkojen ja ikälisien yleinen tarkistus toimitettaisiin neljännesvuosittain edellisen vuosineljänneksen toisen kuukauden virallisen elinkustannusindeksin perusteella siten kuin edellytetään valtion viran tai toimenhaltijain palkkausten yleisestä tarkistuksesta joulukuun 4 päivänä 1947 annetussa laissa valtion viran tai toimenhaltijain palkkauksesta annetun lain muuttamisesta sekä että pankkivaltuusmiehet valtuuttaisivat johtokunnan toimittamaan mainitun tarkistuksen valtioneuvoston kulloinkin valtion viran tai toimenhaltijain palkkausten yleisestä tarkistuksesta antamien tarkempien ohjeiden mukaisesti.

Kokouksessaan joulukuun 13 päivänä pankkivaltuusmiehet hyväksyivät johtokunnan edellä esitetyt ehdotukset ja myönsivät kalliinpaikanlisien korottamiseen kertomusvuoden viimeisellä neljänneksellä käytettäväksi 388,800 markan suuruisen määrärahan. Samassa kokouksessaan pankkivaltuusmiehet niinkään hyväksyivät johtokun-

nan ehdotuksen ns. vanhojen peruseläkkeiden ja -avustusten korottamisesta loka-kuun 1 päivästä 1947 lukien samoja periaatteita noudattaen, joiden mukaan valtion varoista myönnettyjen vanhojen peruseläkkeiden korottaminen oli ehdotettu järjestettäväksi, sekä myönsivät tarkoitukseen vuosittain käytettäväksi enintään 1,300,000 markan suuruisen määrärahan.

Myös pankin ylimääräisten toimenhaltijain palkkausta korotettiin kertomusvuoden kuluessa kahdesti, ja se tapahtui samoja periaatteita noudattaen, joiden mukaan vakinaisten toimenhaltijain palkkausta oli parannettu. Näihin korotuksiin pankkivaltuusmiehet myönsivät kertomusvuoden aikana käytettäväksi yhteensä 6,162,000 markan suuruisen määrärahan.

Kokouksessaan joulukuun 13 päivänä pankkivaltuusmiehet myönsivät 28,650,000 markkaa käytettäväksi pankin ylimääräisten toimihenkilöiden palkkaamiseen vuonna 1948. Samassa kokouksessaan pankkivaltuusmiehet niinkään päättivät, että pankin vakinaisille ja ylimääräisille toimenhaltijoille maksetaan myös vuonna 1948 kalliinpaikanlisää noudatettavina olevien periaatteiden mukaisesti, sekä myönsivät tarkoitukseen sanottuna vuonna käytettäväksi 4,810,000 markan suuruisen määrärahan.

Myönnettyt eläkkeet ja avustukset.

Pankkivaltuusmiehet ovat kuluneen vuoden aikana myöntäneet kaksi eläkesäännön mukaista eläkettä ja kaksi vuotuista avustusta. Näiden yhteinen vuotuinen määrä on 239,712 markkaa.

Jyväskylän uudisrakennus.

Toukokuussa johtokunta teki pankkivaltuusmiehille esityksen, että pankin Jyväskylän kaupungissa omistamalle tontille ryhdyttäisiin rakentamaan uutta pankki- ja virastotaloa, koska sanotulla tontilla nykyisin sijaitseva yksikerroksinen puutalo, jossa pankin Jyväskylän haarakonttori toimii, on konttorin liikkeen laajennuttua käynyt tarkoitukseen liian ahtaaksi ja koska mainittu rakennus on siinä määrin epäkäyttännöllinen ja ränsistynyt, ettei sen korjaamista enää voida pitää taloudellisesti kannattavana. Huomioonottaen kysymyksessä olevan tontin keskeisen ja edustavan aseman sekä Jyväskylässä vallitsevan liike- ja

konttorihuoneistopulan johtokunta oli uudisrakennusta suunnitellessaan lähtenyt siitä, että rakennukseen sijoitetaan paitsi pankin haarakonttoria ja asuinhuoneistoja myös liike- ja konttorihuoneistoja. Rakennuksen, joka käsittäisi 6-kerroksisen katu- ja 5-kerroksisen piharakennuksen, kuutiotilavuus tulisi olemaan noin 29,500 m³.

Kokouksessaan kesäkuun 5 päivänä pankkivaltuusmiehet hyväksyivät esityksen ja arkkitehti Harry W. Schreckin laatimat rakennuksen pääpiirustukset sekä valtuuttivat johtokunnan ryhtymään kaikkiin rakennustöiden käyntiinpanosta aiheutuviin toimenpiteisiin.

Haarakonttorien valvojat.

Pankin haarakonttorien valvojina ja näiden varamiehinä ovat vuonna 1948 pankkivaltuusmiesten päätöksen nojalla seuraavat henkilöt:

Hämeenlinnan konttori: valvojat kauppaneuvos Anders Gustaf Skogster ja toimitusjohtaja Kaarlo August Noro sekä varamiehet varatuomari Yrjö Jokiranta ja toimitusjohtaja Aleksi Tandefelt;

Joensuun konttori: valvojat fil. maisteri Yrjö Antero Kankaanrinta ja asianajaja, varatuomari Mauno Moilanen sekä varamiehet kaupunginjohtaja, kunnallisneuvos, fil. maisteri Armo Pyhälä ja kauppaneuvos Juhana Tarma;

Jyväskylän konttori: valvojat johtaja Kaarlo Vilhelm Laitila ja poliisimestari, varatuomari Eino Ilmari Karpio sekä varamiehet apulaiskaupunginjohtaja, dipl.insinööri Veikko Johannes Tolamo ja johtaja Toivo Johannes Heinonen;

Kotkan konttori: valvojat toimitusjohtaja Veikko Aleksander Cajander ja toimitusjohtaja, pormestari Hugo Gustaf Johannes Melart sekä varamiehet kaupunginsihteeri, hovioikeudenauskultantti Kustaa Ilmari Laaksonen ja toimitusjohtaja Kaarlo Erkki Marjanen;

Kuopion konttori: valvojat pormestari Alvar Hjalmar Mikael Hurtta ja maanviljelysneuvos Niilo Ilmari Jokinen sekä varamiehet oikeusneuvosmies Gunnar Valdemar Hellén ja toimitusjohtaja Pekka Karttunen;

Lahden konttori: valvojat johtaja Väinö Tuompo ja rehtori, fil.maisteri Artturi Au-

kusti Tähtinen sekä varamiehet kaupunginjohtaja Olavi Ilmari Kajala ja toimitusjohtaja, insinööri Torsten Martin Lindroos;

Mikkelin konttori: valvojat kihlakunnantuomari Erkki Veikko Kuokkanen ja kunnallisneuvosmies Otto Kinnunen sekä varamiehet johtaja Walter Pulkkinen ja toimitusjohtaja Asko Savolainen;

Oulun konttori: valvojat toimitusjohtaja Otto Alfons Karhi ja oikeuspormestari Kaarlo Torsten Reinilä sekä varamiehet johtaja Jalmari Kustaa Korkeakivi ja toimitusjohtaja, kauppaneuvos Aarne Toivonen;

Porin konttori: valvojat johtaja Toivo Henrik Rintala ja ent. kaupunginjohtaja, fil.tohtori Frans Vihtori Härmä sekä varamiehet kauppaneuvos Juho Antti Airio ja johtaja Yrjö Nurmi;

Tampereen konttori: valvojat toimitusjohtaja Alpo Pesonen ja oikeuspormestari Lauri Talvia sekä varamiehet toimitusjohtaja, eversti Eric B:son Schauman ja johtaja Lauri Pellas;

Turun konttori: valvojat maaherra Frans Vilho Kytä ja johtaja Juho Heikki Kurkela sekä varamiehet johtaja Aarne Laaksonen ja toimitusjohtaja Väinö Jylhä; sekä

Vaasan konttori: valvojat johtaja Lauri Aleksander Niinioja ja pormestari Axel Elias Laxén sekä varamiehet johtaja Juho Viljam Vaahtoniemi ja toimitusjohtaja Einar Armas Railo.

Pankkivaltuusmiehet ja tilintarkastajat.

Pankkivaltuusmiehinä toimivat vuonna 1947 eduskunnan valitsijamiesten sanottuun tehtävään valitsevat seuraavat henkilöt:

Pekkala, Mauno, pääjohtaja,
Vesterinen, Vihtori, maanviljelijä,
Leikola, Erkki, professori,
Salmenoja, Pietari, pääjohtaja,
Leppälä, Juhani, kunnallisneuvos,
Pilppula, J. Erl., kunnallisneuvos,
Manninen, Hugo, kansanedustaja,
Peltonen, Onni, kansanedustaja,
Söderhjelm, Johan Otto, lakitieteen tohtori.

Näistä kolme ensinmainittua muodostivat suppeamman pankkivaltuuston. Puheenjohtajana toimi koko vuoden allekirjoittanut

Pekkala ja varapuheenjohtajana allekirjoittanut Vesterinen.

Pankin tilintarkastajiksi vuoden 1947 tilejä tarkastamaan eduskunnan valitsijamiehet ovat valinneet seuraavat henkilöt:

Niukkanen, Juho, maanviljelijä, kansanedustaja, hänen varamiehensä *Laine, Lauri*, maanviljelijä, kansanedustaja;

Moilanen, Kaapro, kunnallisneuvos, hänen varamiehensä *Valanne, Teuvo*, toimitusjohtaja, kansanedustaja;

Helsingissä maaliskuun 17 päivänä 1948.

MAUNO PEKKALA.

Vihtori Vesterinen.
Juhani Leppälä.

Erkki Leikola.
J. Erl. Pilppula.

P. Salmenoja.
H. Manninen.

O. Peltonen.

J. O. Söderhjelm.

Esko K. Leinonen.